

"להסתכל בשקשה"-דמותו של יואב מלייב ז"ל

זמן הפעילות: 45 דקות

קהל: כיתות ז'-י"ב

אופי: מעגלי שיח, התבוננות אישית, דיון ערכי

ערכים מרכזיים: חוסן, אחריות, מנהיגות, חברות, דוגמה אישית, התמודדות עם קושי

הרעיון המוביל

יואב מלייב ז"ל כתב לעצמו במהלך קורס הקצינים שישה משפטים שנועדו להזכיר לו כיצד לפעול ברגעי קושי:

ראש מורם | להוות דוגמה | להיות הכי טוב | לחתור למגע | להתאפס ולעשות סוויץ' במוח | לטרוף בראבק

המשפחה מתארת אותם כ"תמצית תפיסת עולמו, דרכו ודמותו של יואב למנהיגות מבוססת חוסן".

הפעילות לוקחת את העקרונות האלה **מדמותו של יואב אל החיים של בני הנוער**.

לא שואלים "האם הייתי עושה מה שיואב עשה?"

אלא "מה אני יכול ללמוד על עצמי ממנו?"

1. פתיחה- "כשקשה לי אני..." | 5 דקות

המדריך מבקש מהחניכים לשבת במעגל ומבקש מהחניכים להשלים את המשפט-

"כשאני עושה משהו שקשה לי, אני בדרך כלל..."

כל משתתף משלים את המשפט במילה אחת בלבד.

לדוגמה:

- מתעצבן
- שותק
- מתרחק
- מבקש עזרה
- צוחק
- מתעקש
- מוותר
- מנסה שוב
- נלחץ
- לוקח שליטה

אין נכון או לא נכון ואין צורך להסביר או להצדיק.

שאלת המשך:

"האם אנחנו בוחרים איך אנחנו מתנהגים כשקשה לנו או שהתגובה פשוט קורת לנו?"

המדריך והחניכים לא עונים על השאלה.

אלא מתייחסים ואומרים:

"היום ננסה לבדוק את השאלה הזאת דרך סיפורו של יואב מלייב ז"ל"

2. דמותו של יואב | 7 דקות

אפשר להשתמש בקטע מתוך הכתבה/ פודקאסט, או לספר את הסיפור בקצרה.
קישור לכתבה- <https://www.kan.org.il/content/kan/podcasts/p-956092/960646/>

הסיפור למדריך:

יואב מלייב ז"ל היה קצין צעיר ששירת בגדוד 77. בבוקר 7 באוקטובר הוא היה הקצין התורן במחנה יפתח.

כשהחלה המתקפה, יואב וחיילים נוספים יצאו להגן על המחנה. במהלך הלחימה הם נלחמו במשך זמן ממושך מול כוח גדול מהם, ובכך מנעו את השתלטות המחבלים על המחנה והגנו על האנשים ששהו בו. יואב וחבריו נפלו בקרב.

אבל מה שאנחנו רוצים להתמקד בו היום הוא לא רק מה שקרה באותו בוקר. אלא על דמותו של יואב.

במהלך קורס הקצינים יואב כתב לעצמו בפנקס קטן כמה משפטים שנועדו להזכיר לו מי הוא רוצה להיות בשקשה.

מאוחר יותר, באותו פנקס, נמצאו גם מילותיו האחרונות-

"20 דק' הטובות בחיי, עלינו עד פה בזחילה, נפצעתי ויש מטח עכשיו. חושב עליך ואחשוב כל המסע. אני אוהב אותך"

כלומר, אנחנו יכולים לראות בסיפור שלו משהו מאוד משמעותי: את החיבור בין הערכים שאדם בוחר לעצמו בשגרה ובקורס פיקוד לבין הדרך שבה הוא פועל ברגעי אמת.

החומרים המשפחתיים מדגישים שיואב לא ראה בקושי רק משהו שצריך "לשרוד", אלא הזדמנות ללמוד, לצמוח ולהתפתח.

שאלות המשך:

1. מה לדעתכם ההבדל בין לדעת מה הערכים שלי לבין לבחור לפעול לפיהם דווקא ברגעים שקשה?
2. האם ערכים נבחנים דווקא כשהם עולים לנו במחיר?
3. מה ההבדל בין אומץ לבין חוסר פחד?
4. האם מנהיגות היא היכולת לקבל החלטה או היכולת לקחת אחריות על ההחלטה?

3. מעגלי שיח- 3 תחנות | 15 דקות

מחלקים את החניכים ל-3 קבוצות/ משוחחים באותו המעגל 5 דק' לכל תחנה

כל קבוצה מקבלת כרטיס שיח אחד.

אחרי כ-5 דקות מחליפים כרטיס.

כך בתוך 15 דקות כל קבוצה פוגשת את שלושת הנושאים.

תחנה א'- "אני לא לבד"

הערך: אחריות הדדית

אחד הדברים הבולטים בתפיסת המנהיגות של יואב היה שהאנשים סביבו היו במרכז. בתפיסתו הוא כתב שמנהיג אינו יכול להצליח ללא האנשים שלו, ושעליו להשקיע בהם ולדאוג שיהיה להם על מי לסמוך.

דילמה לדיון:

אתם עובדים במשך חודשיים על פרויקט בתנועה/ ארגון.
יום לפני ההצגה מישוהו מהקבוצה מודיע שהוא לא מוכן להשתתף יותר.

חלק מהחברים אומרים:

"עזבו אותו, זאת בעיה שלו."

אחרים אומרים:

"אנחנו קבוצה. אם קשה לו, אנחנו צריכים להיות שם."

שאלות:

1. מה האחריות שלי כלפי מישוהו אחר בקבוצה?
2. איפה עובר הגבול בין לעזור למישוהו לבין לעשות את העבודה במקומו?
3. האם מנהיג צריך לדאוג קודם למשימה או קודם לאחרים?
4. מה הופך קבוצה למקום שאפשר לסמוך עליו?

מסר למדריך:

אין צורך להגיע ל"תשובה הנכונה."

המטרה היא הדיון, ולהבין שחוסן אינו רק תכונה אישית. גם קבוצה יכולה להיות מקור לחוסן.

תחנה ב' - "ראש מורם"

הערך: התמודדות עם אתגרים

הדבר המרכזי שהמשפחה מדגישה הוא שיואב שאל את עצמו מי הוא כשהוא נתקל בקושי, והאם זו הדרך שבה הוא רוצה לפעול.

דילמה לדין:

השקעתם המון במשהו שרציתם שיצליח - פעילות, פרויקט, מבחן, תחרות או משימה. בסוף זה לא צלח.

המדריך שואל - מה נכון בעיניכם?

א. להרים ידיים ולהגיד "זה פשוט לא בשבילי".

ב. להעמיד פנים שלא אכפת לי.

ג. לבדוק מה לא עבד ולנסות שוב.

ד. לבקש עזרה ולנסות דרך אחרת.

שאלות:

1. למה כישלון כל כך קשה לנו?
2. האם חוסר הצלחה אומר שמשהו לא בסדר בי?
3. מה ההבדל בין "נכשיתי" לבין "הדבר שניסיתי לעשות לא הצליח"?
4. האם אפשר ללמוד מכישלון בלי להפוך אותו למשהו חיובי בכוח?
5. מה עוזר לי להרים את הראש אחרי משהו שלא הצליח?

משפט מפתח:

"ראש מורם" לא אומר שלא קשה לי. הוא אומר שאני לא נותן לקושי להחליט מי אני.

תחנה ג' - "לעשות סוויץ"

הערך: גמישות ויזמה

המשפחה מתארת את מה שיואב כתב - "להתאפס ולעשות סוויץ' במוח" כיכולת לעבור ממצב של קיפאון לפעולה אפקטיבית ואקטיבית.

דילמה לדיון:

אתם מגיעים לפעילות שהכנתם והתכוננתם אליה במשך שבועות.

התוכנית משתבשת:

המקום לא פנוי, חצי מהקבוצה לא הגיעה, הציוד לא עובד והזמן התקצר בחצי.

מה אתם עושים?

שאלות:

1. מה הדבר הראשון שאתם עושים כשמשהו משתבש?
2. האם אתם נוטים להיתקע על מה שהיה אמור לקרות?
3. מתי נכון לעצור ולשנות תכנית?
4. האם שינוי תכנית הוא ויתור או דווקא גילוי מנהיגות?
5. מה מאפשר לי לעבור מ"זה לא הולך" ל"אוקי, אז מה כן אפשר לעשות"?

4. חזרה למעגל המרכזי- "מי אני כשקשה לי?" | 10 דקות

כולם חוזרים למעגל.

המדריך מניח במרכז שישיה כרטיסים:

- ראש מורם
- להוות דוגמה
- להיות הכי טוב
- לחתור למגע
- להתאפס ולעשות סוויץ' במוח
- לטרוף בראבק

אלה ששת המשפטים/עקרונות שמופיעים בפנקס של יואב.

המדריך אומר לחניכים:

אלה היו העקרונות שיואב כתב לעצמו.

השאלה היא: "אם הייתם צריכים לכתוב לעצמכם פנקס קטן של 'מה אני צריך לזכור כשקשה לי', מה היה כתוב בו?"

אפשר לבחור מהעקרונות שיואב רשם, ואפשר גם לרשום עקרונות משלכם.

- כל אחד מקבל דף קטן.

המשימה:

להשלים:

כשקשה לי, אני רוצה לזכור ש...

ומתחת:

הדבר שעוזר לי להתמודד הוא...

אפשר לתת להם לבחור מתוך ערכים כמו:

אומץ | התמדה | לבקש עזרה | אחריות | סבלנות | אמונה בעצמי | חברים | גמישות | הומור | לא לוותר | לקחת נשימה | להקשיב | לנסות שוב

אבל אפשר גם לכתוב משהו אחר.

5. "עקרון החוסן שלי" | 6 דקות

כל אחד מנסח לעצמו משפט קצר שיהיה המשפט שלו לרגעי קושי.
אפשר להיעזר ולבחור גם מתוך מה שיואב כתב.

לדוגמה:

"אני לא חייב לדעת את כל התשובות, אבל אני יכול להתחיל."

"אם קשה לי, אני לא נשאר לבד"

"אני עוצר, נושם ואז מחליט"

"אני יכול לבקש עזרה ועדיין להיות חזק"

"אני לא שולט במה שקרה, אבל אני יכול לבחור מה אני עושה עכשיו"

למדריך:

לא חייבים לשתף.

אפשר לבקש מכל מי שרוצה להקריא את המשפט שלו למעגל.

6. סיכום- 2 דקות

המדריך חוזר לסיפור של יואב.

סיכום:

אנחנו לא יודעים איך נגיב בכל מצב קשה שיגיע בחיים שלנו. אף אחד מאיתנו לא יכול לדעת את זה.

אבל אנחנו כן יכולים לשאול את עצמנו כבר עכשיו: **מי אני רוצה להיות כשקשה לי?**

יואב כתב לעצמו את המשפטים האלה הרבה לפני רגע האמת. הם היו הדרך שלו להזכיר לעצמו מהם הערכים שהוא רוצה לפעול לפיהם.

זה אולי הדבר שאנחנו יכולים לקחת מהדרך שלו:

על- פי סיפורי המשפחה ליואב היו פחדים, קשיים וחולשות, ובמהלך חייו הוא בנה לעצמו כלים ועקרונות להתמודדות.

מנהיגות וחוסן לא מתחילים ברגע האמת. הם נבנים הרבה קודם- בבחירות הקטנות שלנו, בדרך שבה אנחנו מתייחסים לאחרים, בדרך שבה אנחנו מתמודדים עם אתגרים, וביכולת שלנו להסתכל כשקשה.

כל אחד מאיתנו מתמודד עם קושי אחר.

לכל אחד יש תגובה אחרת לקושי.

והאתגר הוא להכיר את עצמנו מספיק טוב כדי לבחור איך אנחנו רוצים לפעול כשקשה.

לכן המסר הוא-

לא צריך להיות יואב כדי ללמוד מיואב

עצם האבחנה והבחירה להכיר שקיים קושי ולהודות בפני עצמנו שקשה לנו ולא להתעלם ממנו/ לפחד / או להתייחס אליו בביטול זו תחילת הדרך שמאפשרת ואפשרה ליואב לבחור להתמודד עם הקושי ולמצוא את הדרך שלו לעשות את זה.

והשאלה שניקח איתנו היום היא **"מי אני כשקשה לי- ומי אני רוצה להיות?"**

זה מתחבר ישירות לתפיסת המנהיגות שיואב עצמו כתב: אחריות על החלטות, למידה מטעויות, קבלת החלטות בתנאי לחץ, הקשבה, גמישות ומתן דוגמה אישית.